

HODA BARAKAT AKDENİZ SÜRGÜNÜ

NECİB MAHFUZ
EDEBİYAT ÖDÜLÜ
2000

Türkçeleştiren:
Mustafa İsmail Dönmez

Delij

Hoda Barakat

1952 doğumlu yazar, Lübnan Üniversitesi'nde Fransız Edebiyatı üzerine okudu. Paris'te doktorasına başlayan Barakat, iç savaş nedeniyle ülkesine geri döndü. Bu süre boyunca öğretmenlik, çevirmenlik ve gazetecilik yaptı. Travma ve savaş gibi temalara odaklanan yazarın kitapları İngilizce, Fransızca, İbranice, İtalyanca, İspanyolca, Yunanca, Danca ve Türkçe gibi pek çok dile çevrilmiştir. *Akdeniz Sürgünü* adlı romanı, 2000 Necib Mahfuz Roman Ödülü'ne değer görülmüştür. Yazarın yayımlanmış altı romanı, iki oyunu ile bir öykü ve anı kitabı bulunmaktadır. *The Kingdom of This Earth* adlı romanı 2015'te Man Booker Ödülü'nde finale kalmıştır. Uzun süre Beyrut'ta yaşadktan sonra Paris'e yerleşen Barakat, çalışmalarını Fransa'da sürdürmektedir.

Mustafa İsmail Dönmez

1977 yılında İskenderun'da doğdu. Arap dilini farklı disiplinlerde ele alan çalışmaları yayımlandı ve Ortadoğu ülkelerinde yapılan akademik çalışmalar için danışmanlık yaptı. Osmanlıca ve Türkçeden Arapçaya çevirileri yayımlandı. *Sılablı Adamlar İçin Fıkralar, Bir Arap Kadının İtirafı, Akdeniz Sürgünü*, çağdaş Arap edebiyatından çevirdiği kitaplardan bazılarıdır. Hâlen Selçuk Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulunda Doç. Dr. unvanıyla Arapça Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapmakta ve çeviri çalışmalarına devam etmektedir.

AKDENİZ SÜRGÜNÜ

© 2020, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

metin hakları © 1998, Hoda Barakat

İlk baskı 2015 yılında *Hârisu'l-miyâh* adıyla Dar al Adab tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları RAYA - The Agency for Arabic Literature ile anlaşmalı olarak KALEM Ajans aracılığıyla alınmıştır.

YAZAR: Hoda Barakat
TÜRKÇELEŞTİREN: Mustafa İsmail Dönmez
EDİTÖR: Ayşegül Utku Günaydın
DÜZELTİ: İlke Aykanat Çam
SON OKUMA: Esra Kökklüç
KAPAK TASARIMI: Burak Tuna
GRAFİK UYGULAMA: Nayime Serbest

BASKI VE CİLT: Başak Matbaacılık Tanıtım Hizm. İth. İhr. Tic. Ltd. Şti.
Çınar Mahallesi Çankırı Bulvarı No:108 Akyurt/Ankara
Tel: 0 312 397 16 17

Birinci Baskı: Haziran 2021 (2000 adet)

ISBN: 978-625-7314-05-3
Yayınevi sertifika no: 45041
Matbaa sertifika no: 45790

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. AŞ'nin tescilli markasıdır.

NECİB MAHFUZ EDEBİYAT ÖDÜLÜ, 2000

HODA BARAKAT
AKDENİZ
SÜRGÜNÜ

Deji

İnsanlar nesnelere yapar, evler inşa eder; fakat hepsine anlam veren, boşluktur. Varlığa anlam veren yokluktur.

Lao Tzu

Çocuk ve neslin devamı mefhumu, bizi çepeçevre kuşatan zapt edilemez bir intikam hissinden başka bir şey değildir... Yaşadığımız zamandan farklı bu devirler bedenlerimizin parçalarından ziyade harflere ve isimlere armağandır.

Pascal Quignard

Çinli filozof Zhuangzi rüyasında kendisine bakan küçük bir kelebek gördü. Uyandığında kendi kendine, şimdi ben rüyasında bir kelebeğe bakan o filozof muyum acaba, diye sordu.

Hazret-i Muhammed şöyle dedi:
İnsanlar uykudadır, ölünce uyanırlar!

İran'ın ıssız bir yerinde taştan bir kule inşa edildi; mütevazı bir yükseklikteydi, ne kapısı vardı ne de penceresi. Zemini taş kaplı dairesel biçimli tek göz odasında ahşap bir masa ve sandalye vardı. Daire şeklindeki bu odada bana benzeyen bir adam anlamadığım bir alfabeyle uzun bir şiir yazmaya koyulmuştu. Şiir, başka bir dairesel odada kalan bir adam hakkındaydı. O da diğer bir dairesel odada kalan başka bir adam hakkında şiir yazıyordu.

Bu yolun sonu yok; kimse mahkûmların yazdığına erişemeyecek.

Jorge Luis Borges

Anamız Sûr şehrini dolduran erguvani renklere şarkılar söyledim; alfabeyi keşfedenlerin ve suyu sürenlerin nağmelerini... Meşhur kraliçenin yangınlarının türküsünü, gönderlerin ve küreklerin melodilerini... Ve yürek dağılayan acıların ezgilerini...

Jorge Luis Borges

Yazarı belirsiz bir kil tabletten

1

Bu bir vehim. Bu sadece bir yanılsama, dedi babam, anneme. Annemse gözlerini güneşten korusun diye ellerini kaldırmış, uzakları seyrediyordu.

Bu mesafeden gördüğünü iddia ettiğin şeyi mümkün değil göremezsin. Deniz bir çöl gibidir, onun da serapları vardır. Hem biz karadan hâlâ çok uzağız.

Fakat babana orası Beyrut'tu, dedim. Bizi İskenderiye'den alıp Yunanistan'a götüren, açık denizde kabaran dalgalara tutulmamak için kıyıya yakın seyreden gemi tam Ras Beyrut'un karşısındaydı şimdi. Gözlerimle görmüştüm. Uzaktan çok güzel bir yer gibi görünüyordu. Bir rüya ülkesi gibiydi. Ne aşermem kalmıştı ne de çılgın dalgaların sebep olduğu mide bulantım. Aylardır ilk defa yeniden şarkı söylemek istiyordum. Güvertedeki demir tırabzanlara yaslandım, narin beyaz ellerimi kaldırıp sahile çıkmak istiyorum, Yunanistan'a gitmek istemiyorum, dedim babana. İşte aynen böyle oldu.

Elli yıllık ömrüm boyunca annemin anlattığı bu hikâyeye bir kez bile inanmadım. Babam, daima sessiz kalır, gülümseyerek ona bakardı; sanki ona olan aşkından sözlerine şüphe gölgesi düşürmekten korkardı. Annem, incitildiğinde kırılıverecek narin, güzel bir çiçek gibiydi. Onun, her anlatışında biraz değişen, bitmek bilmeyen

hikâyeleri, sözlerinin ardında ne kadar gerçeklik kırıntısı olabileceğini düşündürüyordu bana.

Fırtınalı dalgalar hamile rolü yapan annemi, babamı ve babamın Yunan ortağını Selanik'e götüren gemiyi kıyıya doğru sürüklerken, havanın nasıl günlük güneşlik olduğunu anneme hiç sormadım. Belki de fırtına sadece açık denizde koparken, güneş kıyıda ısrarla parlamaya devam ediyordu, dedim kendi kendime. Gördüğünde gözlerinin ışıldadığı o yerin, atalarının memleketi değil de Kıbrıs yahut Girit Adası olabileceğini hiç söylemedim anneme. Naz edip sırf o istiyor diye gemiyi nasıl Beyrut Limanı'na çektirip babamla beraber indiğini, babamın Yunan ortağının ise Yunanistan'a nasıl devam ettiğini sormadım. Kendi kendime hep birlikte Selanik'te inmişlerdir; annem çok ısrar edince babam ortağından ayrılmış, hissesini alarak yeniden annemle gemiye binip Beyrut'a dönmüştür, dedim. Orada doğup büyüdüm, Ebu Cemil Mahallesi'nde. Savaşın üçüncü yılına dek orada kaldık. Babam ölene dek Beyrut'ta manifaturacılık yaparak işini büyüttü. Ölümünden evvel şu an hâlâ yaşadığım Tavile Çarşısı'ndaki ünlü büyük manifatura dükkânını bana devretti.

Annemle yaşamayı zorlaştıran, babamın ölümü değildi; annemle öteden beri böyleydik. Onu defalarca hayal kırıklığına uğratmıştım. İlki, bir oğlan çocuğu olarak doğmamdı. Bir kız çocuğu beklemişti annem, kendi güzelliğine hizmet edecek ve onun şahidi olacak bir kız çocuğu. Annem ergenliğime kadar, uğruna bütün hayatını adadığı, sürekli ona dair geçmişini anlattığı opera arylarını bana öğretmek için üstüme düştü. Henüz Kahire'de yaşarken, Beyrut'ta mutlaka opera vardır, diye düşünürken olmadığını öğrenince hiç hayal kırıklığına uğramış gibi görünmemişti tahminimce. Ne zaman Lazariyye binası yakınında bir okul açan Ermeni şan hocası Üstat Kevork'un yanına gitse, eve zevkten dört köşe döner, gösterinin çok yaklaştığına, hocasının primadonna rolünü kendisine verdiği bizi

inandırmaya çalışırdı. Babam hiçbir konuda anneme itiraz etmezdi. Annem yemeğin dört dörtlük olduğunu, hiçbir eksigi bulunmadığını söylediğinde, babam tuzu bile kendi tabağına gizlice serperdi. Annem bir kez olsun yemek yapmak için mutfağına girmemişti. Sızlanarak gözlerini babama dikip kendi tabağına tuz ektiğinde babam da kendi yemeğine tuz serperdi. Babam anneme çaktırmadan, gözlerinde okunan biçarelikle bana şöyle derdi: İpekten kadınlar vardır; annen de ipekten, büyüdüğünde sen de anlayacaksın.

Annem Beyrut'ta yaşamaya karar verdiğinde babam, aslen Beyrutlu olan ve kent üzerine uzun sohbetler edip kente dair ona pek çok hikâye anlatan babasından duyduğu onca söze rağmen itiraz etmemişti. Babası sohbetlerinin sonunda oğluna, Beyrut'un baştan çıkarışına kapılmamasını, bir zamanlar baba yurduydu deyip bir gün oraya dönmeyi asla düşünmemesini öğütlermiş. Babam hiçbir konuda anneme karşı gelmezdi; ne razı olmadığım hâlde bana kız kıyafetleri giydirmesine ne evde bana arya söyletmesine ne de kaytan, Douglas bıyıklı şan hocasının yanına beni de götürmesine bir şey derdi. Orada, Üstat Kevork'un oturduğu piyanonun yanı başında ayakta dikilmeden önce beni loş bir köşeye bırakır, iyi dinleyip kulaklarımı açmamı salık verirdi. Hoş melodili sözler birbiri ardına tekrarlanıp uyku bastırmadan önce annemin karanlığa gömülmüş bedeninin üst yarısını ve hafif aralanmış güzel ağzını resmederdim zihnimde. Zira abajurun ışığı sadece annemin alt yarısını ve kendinden geçerek çalan Üstat Kevork'un bıyığını aydınlatırdı.

Annem benim hakkımda hayal kırıklığına uğramıştı, çünkü daha küçük yaşta güzel şarkı söyleyemiyordum, sonra da sesim kalınlaşmaya ve çatallaşmaya başlamıştı. Sesimin soprano özelliğini daha on iki yaşına girmeden yitirmiştim. Üstelik annem okuyup adam olamayacağıma, kumaş tüccarı babamdan daha iyi bir konuma gelemeyeceğime tamamen kanaat getirmişti. Babam beni de dükkâna götürmeye karar verip, tatil günlerimin tamamını artık

orada geçirmeye başladığımda, annem de benimle ilgili olarak hayal kırıklığına teslim olmuş gibiydi. Okulda sadece yarım gün geçirdiğimiz çarşamba ve cuma günleri bana dükkânda ders çalıştıracağına, ödevlerimi yaptıracağına dair söz verirken annemin yüzü umutsuz bir şekilde düşerdi. Babam beni öğle yemeğinden sonra alırdı. Deri çantamı koltuğunun altına sıkıştırır, müzik çalışmasına gitmesi için başıyla anneme işaret ederdi, böylece evde bulunmam onu rahatsız etmezdi. Akşam geç vakte kaldığımızda, babam elemanlardan büyük olana dükkânı kapatmasını söyler, esnaf arkadaşlarıyla vedalaşmadan önce bana gizlice şöyle derdi: Yazıklar olsun bize! Annen acıkmıştır şimdi, vaktin nasıl geçtiğine dikkat etmedik. O an, dönüş yolunda, dikenleri ellerime batacak ağır bir gül demetini ya da kocaman yapraklarıyla görüş alanımı kapatıp şehrin ışıklarını seyretmeme izin vermeyecek çiçek demetlerini kucaklayacağımı anlardım. Babam güzel meyveler satın almak için ya İfrec Çarşısı'na sapar ya da Bab İdris'te sıcak kuru yemiş satan arkadaşı Rifai'nin yanına uğrardı. Sonra hızlıca Ahmed Dauk Caddesi'ne doğru iner, oradan da evimizin sokağına sapardık. Merdivende annemin gramofonunun sesini işitmezsek, babam uzun boylu bir özre hazırlanır yahut laf ebesi komşumuz Sara'nın kapısının camını hafifçe tıklatırdı. Ondan, eğer evde yalnızsa akşamı geçirmek için yanımıza çıkmasını isterdi. Sara hemen vaziyeti anlar, babamla işbirliği yapacağına dair kafasını sallardı. Onun müstehcen esprileri anneme kızgınlığını unutturur, böylece gece sağ salim atlatılırdı. Ancak, babam tüccar arkadaşlarıyla siyasete ya da kumaş dünyasına dair hararetle bir sohbeta dalarsa bunların hiçbiri kâr etmezdi. Bu kadar çok geciktiğimizde Tavile Caddesi'nden çıktıktan sonra sola dönmemiz gerekirdi. Weygand Caddesi'nde biraz yürür sonra Dimeşkiyye dükkânlarında dururduk. Babam fahiş fiyat ödeyerek şımarttıkları gebe eşleri için şubatta üzüm ya da karpuz isteyen utangaç adamlar

gibi annem için mevsiminde olmayan meyvelerden hangisini seçeceğine karar vermeye çalışırdı.

Bu yüzden, babamın ölümünden sonra annemi memnun etmek benim için hayli zordu. Sadece öğrenimime devam edip onun hayal ettiği gibi doktor, müzikolog ya da benzeri bir şey olmadığım için değil, kumaş satıcısı olarak da asla babamın yerini tutamayacaktım. Onun birçok meziyetine sahip olamayacaktım. Bu konuda büyük ölçüde haklıydı. Zira dükkânda onun yanında çalışmaya başladığımda kendimi tezgâhın arkasında o olmadan, yalnız başıma tasavvur bile edemiyordum. Ben ikimizi dükkânın tek sahibi olarak görüyordum. Annemse beni ileride işin başına geçecek bir vâris yerine koyuyor, az sayıdaki vâfıma, hatta babamın çırağı olmama bile ikna olmuyordu. Babam ben ölene dek bana destek olamayacaktı sonuçta.

Küçükluğümden beri babamın annemi nasıl anladığını idrak etmek için çok çaba gösterirdim. Bu durum onun ölümünden sonra daha zor bir hâl aldı. Zira ben örnek aldığım insanı yitirdim; annem de kendini ifade etmeye dair azıcık arzusunu.

Bununla birlikte, çoğu zaman şöyle derdi: Görmek istemiyor. Sadece görmek istediğini görüyor. Kız kardeşi uzun zaman önce gitmemiş, hâlâ bizimle berabermiş ve onunla konuşuyormuş gibi bunu tekrar tekrar söylerdi. Annem hep alçak, sakın ve tekdüze bir tonda konuşurdu. Sesi duygularına karışmazdı; öfkelenğinde sesi yükselmez veya bir şey anlatırken kadife gibi olmazdı. Sesi bir günden bir güne yüzünün muhitinden ayrılıp pencereleri aşmamıştı. Oysa diğer annelerin söyledikleri hep kulağıma çalınırdı. Annemin yüzüne bakmayan, konuştuğunda onu işitemezdi, işitse dahi ne dediğini anlayamazdı.

Annem haklı olmalıydı. O sadece görmek istediğini görürdü. Küçükken annem bana seslendiğinde onu işitir fakat yüzüne doğru dönmezdim. Başka bir şeye odaklanarak ona bakar, sadece

sesini dinlerdim. Kız kardeşi ona defalarca söylemişti: Utangaçların huyudur bu, kendileriyle konuşanların yüzüne bakmazlar. Annem, hayır, körlerin âdetidir bu, diye yanıtlardı.

Annemin sesi her daim alçak, dingin ve tekdüzeydi. Babamın ölümünden sonra alışkanlıklarımı değiştirdim. Onu taklit ederek anneme bakmaya çalıştım. Artık ne demek istediğini, ne arzu ettiğini anlamak için yüzünü dikkatle izliyordum. Zira artık yaşlanmıştı ve benden başka kimsesi yoktu. Annemin sesini aşırı derecede alçaltmasının sebebinin onu koruma hırısı olduğuna kani olmuştum. Yoksa kendisiyle konuşanla iletişimi reddetmek ya da karşısındakini zorlamaya yönelik şirret bir arzu değildi bu. Çünkü annem ömrünün son yıllarına kadar, gelmiş geçmiş en güzel kadın sesinin kendisinininki olduğunu söylerdi. Sesini şarkı söylemeye, kendisini de ilk gösteriye hazırlamaktan hiç vazgeçmedi. Bu hazırlıkları abartıp her seferinde makyaj takımıyla yüzünü yeniden çizerek değişik hikâyeler anlatmaya başladığında onun için derin bir kaygıya kapılırdım. İçimden, annem artık bunamaya başladı, derdim. Ancak çok geçmeden onun hikâyelerini farklı bir şekilde sorgulayıp kuşkulanaarak dinlemeye başladım. Zaten annem ne zaman realist bir varlık olmuştu ki? Kim onun gençliğinde gerçek hikâyeler anlattığını söyleyebilirdi? şu an yaşlılığındaki çelişkili hikâyelerinin çoğunun gerçek olmadığını kim söyleyebilirdi? Yaşlılık yüz hatlarını silmeye başladığında buna tahammül edemez, pudrayla, makyaj malzemeleriyle yüzünü yeniden çizmeye çalışırdı. Akşam dükkândan döndüğümde kanepesine oturmuş, ben gelmeden hikâyesine başlamış bulurdum onu. Ellerimi yıkar, şemse'nin hazırladığı akşam yemeği tepsisini annemin odasına götürür, karşısına otururdum. Kızıl saçlarına, siyah kalemle keman gibi çizilmiş kaşlarına bakar, onu dinlerdim.

Nazlı'nın ısrarlı ricalarından sonra kralın doğum gününde şarkı söylüyordum, diye anlatmaya başlardı annem. Deden -ona ve ku-

maş sevdasına inat oğlunu Beyrut'a sürüklediğim deden- beni orada gördü ve bana bayıldı. Hem beni çok hoş buluyor hem de benden nefret ediyordu. Benden ve sesimden korkuyordu. Hem çok hoş-tum hem de sesim çok güzeldi; bu yüzden ünlü bir sanatçı olmamdan korkuyordu. Kralın karşısında yeniden şarkı söylememem için elinden geleni ardına koymadı. Oğluna, eğer saraya dönersem Kral Faruk'un beni haremine katacağını, ondan sonra benimle evlenecek olursa namusunu iki paralık edeceğimi söyledi. Babam uzun süre karşı çıkmasına rağmen deden düğünün bir an önce yapılması için ısrarcı oldu. Annem bunları anlatırken Mısır lehçesine yeniden tamamen hâkim olmuştu.

Babasına inat Beyrut'a getirdim babanı; çünkü adam bu şehir-den nefret ediyordu. Ancak arzu ettiğim gibi kumaşlardan uzak tutamadım onu. Hatta yola çıkmadan birkaç gün önce bile deden Yunanistan'ın büyük bir ülke olduğundan bahsediyor, babanı Beyrut'ta ikamet etmemesi için uyarıyordu. Zira benim arzumu tahmin ediyordu. Leeds Üniversitesi'ndeki İngiliz bir profesörden işittiğime göre -yapmacık bir bilimsel nesnellikle anlatıyordu deden- Beyrut deprem tehdidi altında. Her sene beş milimetre kayan bir fay üzerinde yer alıyor. Bu hareketlik jeolojide oldukça büyük bir olay olarak kabul edilir. Vaktiyle depremler kenti yerle yeksan etmiş, diyordu deden. İki kez yeryüzünden silip süpürmüştü, üçüncünün de eli kulağındadır kuşkusuz. Üçüncü kez yerle bir olmanın vakti yaklaştı, diyordu. Savaşların yıkımı da cabası.

Bu şehir kimsenin malı değil, derdi babam, öfkelendiğinde dedemden naklederek. Babam ömrünün son yıllarında çoğunlukla sinirliydi. "Diolen Çağı" adını verdiği dönemden umudunu kesmişti. Söylediğine göre Diolen Çağı bize daha uzun sohbet etme fırsatı vermişti, satış hareketliliği düştüğü için tek elemanla yetinecek hâle gelmiştik.

Gözlerinde bir parça hüznle ya da merhametle bana bakar, sonra babasının muhtemelen haklı olduğunu söylerdi.

Hayatının son yıllarında, saatlerce babasının sözlerinden bahse-derdi. Sanki babasını sohbetimize getirmek istiyordu. İnsanı geçmi-şin servetini anmaya mecbur bırakacak kadar cimrileşen bir devirde, dedemi torununa getirmek istiyordu. Beni babasının mevcut olma-yan zenginliğine döndürerek kumaşın hâlihazırdaki berbat duru-munu unutmaya, babasının etrafını saran gönence, altın sözlerinde-ki zenginliğe teşvik ediyordu. Hasret babamı bir sardı mı, pederinin sözlerini anlatmaktan keyif alırdı.

Ancak şimdi babamın ve annemin hayattayken hayal edemeye-cekleri bir mutluluk ve refah içinde yaşıyorum. Hayatımda ve şehrin yaşamında olup bitenleri nasıl hayal edebilirlerdi ki? Bunlar insanın tasavvur edemeyeceği şeylerdi. Şimdi daima kendim için temenni ettiğim gibi yaşıyorum. Düzenimi bozacak hiçbir şey yok. Sanki he-pimizin hasret kaldığı şeyler; dedemin, babamın, benim, belki an-neminki bile, şu anki yaşamımda vücut bulmuş gibi. Sadece babam gibi, yaşadığı zamanda düş kırıklığına uğrayanlar maziye hasret ka-lır. Gerçi ben de ara sıra onun geçmişe duyduğu özleme kayarken bulurdum kendimi. Çünkü uzun zamandan beri onu babadan çok, ikiz kardeşim gibi görürdüm. Babam vefat edip de güzel özellikleri-ni bizzat kendisinden öğrenme umudumu yitirdikten sonra ben de annem gibi kendimde göremediğim meziyetleri hep onda arardım. Şu anki hayatım, okulda öğrenip de aklımda kalmayan derslerin ye-rini alan babamın nasihatlerini gözden geçirecek kadar geniş vakit ve rahatlık verdi bana.

2

Şimdi tam olarak görmek istediğimi görüyorum. Bu şehir büyükbabamın endişe ettiği gibi bana haksızlık etmedi. Babam bana onun adını koymuştu. Fakat annem inatçılığımı ima ederek ve ağzından düşürmediği “Kime mezamir okuyorsun sen?” lafını kısaltarak bana Davud diye seslenmeye devam etti.

Acele et Hacı Nikola, dedi; dükkânı bizimkinin birkaç metre ötesinde olan Ebu Abdulkerim’in oğlu Abdulkerim. Honda arabasına binip yanına oturdum. Parasını bölüşerek kiraladığımız altı tekerli kamyon da hareket ederek bizi takip etti. Kamyon Weygand Caddesi’nden çarşıya giremedi. Cadde hem kamyonun büyük kasası için dardı hem de tüccarların arabaları, kamyonetler ve oradan oraya koşuşturan, haykıran, nara atan onlarca insanla doluydu; şamatadan kimse kimseyi duymuyordu. Abdulkerim kamyon şoförüne Huveyyik Caddesi’nden Trablus Caddesi’ne inmesini, oradan da mümkün mertebe çarşının içine girmesini işaret etti. Zira dükkânlarımız her halükârda çarşının deniz tarafına yakın olan kısmına denk düşüyordu.

Dükkânlarımıza varmadan önce, insanlar çıldırmış, vaziyet iyiyken bu histeriye gerek yok ki, dedim Abdulkerim’e. Sus Hacı, Allah vere de kamyon kirasını ödeyip dönebilelim, diye cevap verdi.

Abdulkerim, arabasını aşırı kalabalıktan dolayı Han Fahri Bey Caddesi'nin köşesinde durdurdu. Kamyonun hamalları bizi yaya takip ederken bana dedi ki: Bizim dükkân kamyonu daha yakın, önce onu hallederiz. Ben de tamam, dedim, arkasından adımlarımı hızlandırarak.

Yakındaki patlama seslerini duymaya başladığımızda Ebu Abdulkerim'in dükkânına birkaç metre uzaktaydık. Abdulkerim aldırış etmeden yürümeye devam etti. Dükkânın girişine gelince çakılıp kaldı. Demir sürme kapı top gibi şişmiş, paramparça olmuştu. Manzarayı görünce, Allah'a şükür korktuğum şey, yangın başıma gelmedi, dedi.

Dükkânın içine girince Abdulkerim çoğu yerde, bir kısmı ahşap tezgâhın üzerindeki rulolarının üzerinde parçalanıp zarar gören kumaşların miktarına aldırış etmedi. Hamalları aramak üzere dükkândan çıktı ama hepsi tüymüştü.

Abdulkerim'in arabasının tekerleri yeri yalarcasına dönüyor, hızla ilerliyordu. Dili durmuyor, Kürtlere, onların yanında olanlara sövüp sayıyordu. Bombardıman şiddetlenince bize haber vermeden kaşla göz arasında ortadan kaybolan hamalla kamyon şoförüydü kastettiği. Adamlar vaziyeti bahane ederek ücreti önceden almayı şart koşmuşlardı ve almışlardı da. Evde kahvemizi yudumlariken Abdulkerim, kamyonlar çarşıdan yağmalanan malları şu an Cummeze ve Eşrefiye'ye indiriyordur, dedi. Mallarımızı önce yağmalıyorlar sonra kurtaramayalım diye bizi de bombalıyorlar. Organize işler bunlar. Erkek adam savaşı değil, yağma savaşı bu. Ağzından laflar çıkarırken burnundan soluyordu. Tezgâh bu, cehennemî bir plan. Onların dükkânlarının hepsini boş bulacaksın, bizimkileri ise yakılmış ve yağmalanmış. Sen beni bilirsin Hacı Nikola, baban da babamı tanırdı. Biz mutaassıp mıyız? Bu insanların yaptığı gibi zerre kadar bağnazlık gördünüz mü bizden?

Abdulkerim Marunilerden bahsederken lafını esirgemiyordu.

HODA BARAKAT

AKDENİZ SÜRGÜNÜ

Hoda Barakat, kendisine Necib Mahfuz Roman Ödülü kazandıran *Akdeniz Sürgünü*'nde, iç savaş sonrası harap olmuş Beyrut'ta, babasının kumaş dükkânının yıkıntıları arasında hayatta kalmaya çalışan, halüsinasyonlar gören yalnız bir adamın çokkatmanlı hikâyesini anlatıyor. Hayal ile gerçekliğin birbirine karıştığı, ıssız ve distopik bir şehir manzarası içinde dolaşan karakteri ve anılarını takip ederken dünyaya bir de ketenin, kadifenin, ipeğin ve dantelin yani kumaşların gözünden bakıyoruz. Doğu Akdeniz kültürü ve felsefesine, Lübnan'ın zengin kültürel kumaşının nasıl dokunduğuna dair şiirsel bir anlatı...

“Bana dön ve kadifeyi anlat.
Benim nasıl kadifeye dönüştüğümü anlat.”